

Volné listy k tisku
Člověk na cestě k moudrosti

FILOSOFIE – PŘÍLOHA 1

TÉMA 2. LEKCE: POČÁTKY ANTICKÉ FILOSOFIE

1. skupina: kosmologie I:

6.–5. století př.n.l.

(období předsókratovských myslitelů)

téma:

„přírodní filosofie“

– tedy snaha o nalezení řádu (= *logos*) našeho fyzického světa (= *kosmos*)

představitelé:

- milétská škola – Thalés, Anaximandros, Anaximénés

(hledali jednotnou pralátku *arché* jako princip vesmíru)

- Hérakleitos

(principem života je pohyb jako boj protikladů)

2. skupina: kosmologie II:

- Pýthagorás a pýthagorejci

(čísla určují podstatu věcí)

- eleaté – Parmenidés, Zénón Elejský

(podle Parmenida pohyb neexistuje, je to pouhé zdání, klam smyslů)

- Empedoklés

(podle Empedokla se svět skládá ze čtyř elementů, jimiž pohybují láska a svár)

- Anaxagorás

(existuje nekonečně mnoho částic, jimiž pohybuje Nús)

- atomisté – Leukippos, Démokritos

(vše se skládá z nedělitelných částic – atomů)

FILOSOFIE – PŘÍLOHA 2

TÉMA 2. LEKCE: POČÁTKY ANTICKÉ FILOSOFIE

3. skupina: antropologický obrat:

5.–4. století př.n.l.

(klasické období řecké filosofie)

téma:

„obrat k člověku“

– vytyčení postavení člověka v kosmu

představitelé:

- sofisté

(každý má svou pravdu, žádná obecně platná neexistuje)

- Sókratés

(polemizuje se sofisty: pravdu lze nalézt v rozhovoru – dialektika)

- Platón

(Sókratův žák, náš svět je pouhým odleskem Světa idejí)

- Aristotelés

(Platónův žák – každé jsoucno je jednotou látky a formy)

FILOSOFIE – PŘÍLOHA 3

TÉMA 2. LEKCE: POČÁTKY ANTICKÉ FILOSOFIE

4. skupina: helénismus:

4. století př.n.l.–1. století n.l.

(období římské nadvlády nad Řeckem, postupný úpadek antického myšlení)

téma:

„etika“

– hledání správného způsobu života

představitelé:

● skepticismus – Pyrrhón z Élidy

(pravá povaha věcí je nepoznatelná)

● epikúreismus – Epikúros

(moudrý člověk usiluje o ataraxii – neotřesitelný klid duše, Epikurova zahrada)

● stoia (stoa) – Zénón z Kitia, Cicero, Seneca, Marcus Aurelius

(filosofie = logika, fyzika, etika – ta je nejdůležitější, „stoický klid“)

● novoplatónismus – Ammonios Sakkas, Plotínos

(nové pojetí Platóna ovlivněné orientálními náboženstvími)

POZN.:

Doporučujeme okopírovat na tvrdé papíry a rozstříhané (rozřezané) texty připravit pro jednotlivé skupiny do obálek.

FILOSOFIE – LOSOVACÍ LÍSTKY

TÉMA 3. LEKCE: KOSMOLOGICKÉ OBDOBÍ

F	F	F	F	F
 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...
 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...
 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...
 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...
 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...
 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...	 SORRY, SNAD PŘÍŠTĚ...

FILOSOFIE – KARTIČKY

TÉMA 3. LEKCE: KOSMOLOGICKÉ OBDOBÍ

KARTIČKY PRO „FILOSOFY“ K ROZSTŘÍHÁNÍ:

F2 ANAXIMANDROS

„Původem věcí je **apeiron** (= Nekonečné, Neomezené a Neurčité). Z něj vznikají, do něj podle nutnosti také zanikají.“

F4 PÝTHAGORÁS

Členové školy, kterou založil, považovali za základ kosmického řádu **čísla**, neboť určují a omezují neomezené. Věci jsou odrazem čísel, jejichž formou je matematický tvar. Vyšli z předpokladu, že vesmír funguje na základě **harmonie**, kterou lze převést do řeči čísel stejně jako harmonii v hudbě.

F5 HÉRAKLEITOS

Filosof samotář, který za základní vlastnost bytí považoval **pohyb**, chápaný jako vznik a zánik. Přirovnával jej k božskému **ohni**. **Bytí** není jednotné, **je jednotou** stále se svářících **protikladných sil** (život a smrt, bdění a spánek, den a noc). „Nevstoupíš dvakrát do téže řeky.“ neboť: „Vše plyne a nic netrvá.“ – Boj (válka) jako trvalý zápas protikladů je otcem všeho.

F8 ZÉNÓN Z ELEJE

Podpořil nauku o neexistenci pohybu argumentačními příklady, tzv. **aporiemi** (Achilleus a želva, letící šíp atd.).

F12 DÉMOKRITOS Z ABDÉR

Věci jsou určeny **primárními vlastnostmi** vyplývajícími z uspořádání jejich atomů (objem, hustota, tvrdost...), zatímco **sekundární vlastnosti** (barva, pach, chuť...) jim dodáváme až my svými smysly.

FILOSOFIE – LOSOVACÍ LÍSTKY

TÉMA 4. LEKCE: OBDOBÍ ANTROPOLOGICKÉHO OBRATU

SÓKRATÉS	SÓKRATÉS	SÓKRATÉS	SÓKRATÉS	SÓKRATÉS
SÓKRATÉS	SÓKRATÉS	SÓKRATÉS	SÓKRATÉS	SÓKRATÉS
SÓKRATÉS	SÓKRATÉS	SÓKRATÉS	SÓKRATÉS	SÓKRATÉS
SOFISTÉ	SOFISTÉ	SOFISTÉ	SOFISTÉ	SOFISTÉ
SOFISTÉ	SOFISTÉ	SOFISTÉ	SOFISTÉ	SOFISTÉ
SOFISTÉ	SOFISTÉ	SOFISTÉ	SOFISTÉ	SOFISTÉ
SÓKRATÉS	SÓKRATÉS	SÓKRATÉS	SOFISTÉ	SOFISTÉ

FILOSOFIE – PŘÍLOHA

TÉMA 5. LEKCE: PLATÓN

PLATÓNOVO PODOBENSTVÍ O JESKYNI:

Tohle je rovina **podobenství**, jak ji popsal Platón.

slunce	věci v přírodě	stíny věcí v přírodě	oheň	uměle vyrobené předměty	stíny vyrobených předmětů
nejvyšší idea	ideje	symboly	slunce	věci a živé bytosti	obrazy věcí a bytostí

Platónův svět **idejí**, čili **myšlenek** o našem světě.

A to je **náš svět**: příroda a kultura.

Poznávání pravd o světě je jen **rozvzpomínáním mé duše** na svět idejí, **odkud přišla...**

FILOSOFIE – TEST A

TÉMA 6. LEKCE: ARISTOTELÉS

Opakovací test na téma: Počátky antické filosofie

Jméno:

Třída:

Datum:

1.) Ze kterých slov vznikl **název filosofie** a jak jej lze doslovně přeložit?

2.) Čím se zabývá **ontologie**?

3.) **Rozčleňte antickou filosofii** na jednotlivá období, včetně **časového zařazení** a **hlavního tématu** v příslušném období.

4.) Kdo je **autorem** výroku: „...číslu se podobá všechno.“ a **co tento výrok znamená**?

FILOSOFIE – TEST B

TÉMA 6. LEKCE: ARISTOTELÉS

Opakovací test na téma: Počátky antické filosofie

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

1.) **Vysvětlete** výrok: „Počátkem filosofování je údiv a pochybování.“

2.) Čím se zabývá **gnoseologie**?

3.) Které **faktory** ovlivnily vznik řecké filosofie?

4.) V čem se liší názor **Hérakleita** a **eleatů** na pohyb?

FILOSOFIE – TEST C

TÉMA 6. LEKCE: ARISTOTELÉS

Opakovací test na téma: Počátky antické filosofie

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

1.) Popište rozdíl mezi **filosofií** a **speciálními vědami**.

2.) Definujte a vyjmenujte **formální vědy**.

3.) Jaký význam měl **mýtus** pro antického člověka?

4.) Vyjmenujte Empedoklovy **4 elementy** a uveďte, **od koho ze svých předchůdců je převzal**.

FILOSOFIE – TEST D

TÉMA 6. LEKCE: ARISTOTELÉS

Opakovací test na téma: Počátky antické filosofie

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

1.) Proč **nefilosofují** člověk „nevědomý“ a člověk „moudrý“?

2.) Definujte a rozdělte **reálné vědy**.

3.) Vyjmenujte představitele **mílétské školy** a doplňte **k nim**, co považovali za **pralátku**.

4.) **Interpretujte** Hérakleitův výrok: „Do týchž řek vstupujeme i nevstupujeme, jsme i nejsme.“

FILOSOFIE – LOSOVACÍ LÍSTKY

TÉMA 6. LEKCE: ARISTOTELÉS

LOSOVACÍ LÍSTKY JSOU URČENY PRO DVOJICE.

FIGURA 1	FIGURA 1	FIGURA 1	FIGURA 1	FIGURA 2
FIGURA 2	FIGURA 2	FIGURA 2	FIGURA 3	FIGURA 3
FIGURA 3	FIGURA 3	FIGURA 4	FIGURA 4	FIGURA 4
FIGURA 4	FIGURA 1	FIGURA 2	FIGURA 3	FIGURA 4

FILOSOFIE – LOSOVACÍ LÍSTKY

TÉMA 7. LEKCE: HELÉNISMUS

EPIKÚREJCI	EPIKÚREJCI	EPIKÚREJCI	EPIKÚREJCI	EPIKÚREJCI
EPIKÚREJCI	EPIKÚREJCI	EPIKÚREJCI	STOIA	STOIA
STOIA	STOIA	STOIA	STOIA	STOIA
STOIA	STOIA	STOIA	SKEPTICIS- MUS	EKLEKTI- CISMUS
SKEPTICIS- MUS	EKLEKTI- CISMUS	SKEPTICIS- MUS	EKLEKTI- CISMUS	SKEPTICIS- MUS
EKLEKTI- CISMUS	SKEPTICIS- MUS	EKLEKTI- CISMUS	SKEPTICIS- MUS	EKLEKTI- CISMUS
EKLEKTI- CISMUS	SKEPTICIS- MUS	STOIA	EPIKÚREJCI	EPIKÚREJCI

pozn.: Skepticismus a elekticismus tvoří dvojice.

FILOSOFIE – TEST A

TÉMA 9. LEKCE: PATRISTIKA

Opakovací test na téma:

Filosofie v období antropologického obratu a helénismu

Jméno:

Třída:

Datum:

1.) Sókratés řekl: „Vím, že nic nevím.“ **Interpretujte** tento výrok.

2.) **Porovnejte** představu ideálního státu **Platóna** s představou státu **Aristotela**.

3.) Popište, **které čtyři příčiny** jsou nutné ke vzniku věci podle učení Aristotela.

4.) Definujte **novoplatónismus**.

FILOSOFIE – TEST B

TÉMA 9. LEKCE: PATRISTIKA

Opakovací test na téma:

Filosofie v období antropologického obratu a helénismu

Jméno:

Třída:

Datum:

1.) Doplněte výrok:

Nuže, jak já to vidím, je to tak: v oboru poznání spatřuje se na konci a to jen stěží,; když však je spatřena, lze o ní soudit, že ona je všeho původcem, všeho pravého a krásného, neboť i ve světě viditelném zrodila světlo a jeho pána, slunce, i v oboru myslitelném, kde je sama paní, poskytla lidem pravdu a rozum.
PLATÓN: ÚSTAVA

2.) Srovnejte Aristotelův hylémorfismus s ontologickou naukou Platóna.

3.) Klíčovou složkou **Epikúrovy** nauky je etika. **Co je jejím hlavním principem?**

4.) Definujte pojem **agnosticismus**.

FILOSOFIE – TEST C

TÉMA 9. LEKCE: PATRISTIKA

Opakovací test na téma:

Filosofie v období antropologického obratu a helénismu

Jméno:

Třída:

Datum:

1.) Doplněte následující výrok:

Aristotelés rozeznává na věci a jako dva její základní principy. jako taková má v sobě možnosti ke všem

2.) Srovnejte postoj představitelů skepticismu a představitelů eklekticismu ve vztahu k poznání.

3.) Popište **dialektiku** jako metodu k poznání pravdy.

4.) Vysvětlete **Platónův ontologický filosofický systém**. Je označován jako „objektivní idealismus“.

FILOSOFIE – TEST D

TÉMA 9. LEKCE: PATRISTIKA

Opakovací test na téma:

Filosofie v období antropologického obratu a helénismu

Jméno:

Třída:

Datum:

1.) Asie, Evropa – kouty světa; celý oceán – kapka ve veškerenstvu! Athos – nepatrná hrouda v celku světa; celá přítomnost – okamžik ve věčnosti!

To jsou slova císaře **Marka Aurelia**.

Jakou představoval **filosofickou školu**? Co vyjadřuje tento výrok?

2.) Vysvětlete **etický relativismus** sofistů a porovnejte se stanoviskem Sókrata k němu.

3.) Popište **Platónovy gnoseologické názory**. Kolik a jaké světy rozlišuje?

4.) Proč pojem podle Aristotela potřebuje **definici** a jaké **dvě složky** musí definice obsahovat?

FILOSOFIE – DOPLŇUJÍCÍ TEXTY

TÉMA 9. LEKCE: PATRISTIKA

Doplňující materiál pro skupiny C (gnose) a D (manichejci):

Gnostikové

V gnosi se mísí články křesťanské víry a elementy velmi rozmanitého původu. Náboženské představy starého Orientu, především perské, syrské a židovské; k tomu přistupují myšlenky Platóna (a novoplatónismu) a Pýthagora, stoicismu atd. Podle váhy, jaká je kterému z těchto elementů přiznávána, rozlišují se různé gnostické směry (gnose židovská, pohan-ská, křesťanská atd.).

Gnostikové odlišují **Boha stvořitele** (= Demiurg, tvůrce dobra i zla) od **Boha vykupitele** (nekonečně dobrý). To je základní rozpor s monoteistickou povahou křesťanství!

Duše jednotlivce je pouze bojištěm, na kterém se odehrává věčný spor dobrého a zlého principu.

Poznání u gnostiků nastupuje stále více na místo víry.

Manichejci

Manicheismus je příbuzný gnosi. Byl založen Peršanem Máním (*latinsky Manichaeus*) (*215 v Persii – †273 ukřižován)

Jeho nauka vychází z představy o dvou od věčnosti vedle sebe jsooucích říších, říši světla, ovládané Otcem světla, a říši temna, ovládané Otcem temnoty.

Manichejská etika vyžaduje nejpřísnější **askezi** a podobá se etice buddhistické.

Od křesťanství se odlišuje zavržením Starého zákona, naukou o dvou říších, odlišnou ideou vykoupení, která člověku předepisuje, aby **své vykoupení uskutečnil sám**.

FILOSOFIE – PŘÍLOHA 2

TÉMA 10. LEKCE: RANÁ SCHOLASTIKA

Jméno vlastníka této přílohy:

Odpovězte na otázky:

Jaké bylo postavení filosofie v období středověku?

Jaký byl vztah filosofie a teologie v období středověku?

Souhlasím s tvým názorem	Nesouhlasím s tvým názorem

Doplňující připomínky k tvému názoru:

Argumenty vztahující se k textu z Encyklopedického atlasu filosofie	Argumenty vztahující se k textu z Filosofického slovníku
– na podporu (+)	– na podporu (+)
– proti (–)	– proti (–)

Závěrečné rozhodnutí:

FILOSOFIE – FORMULÁŘ PRO ZAPISOVATELE

TÉMA 10. LEKCE: RANÁ SCHOLASTIKA

Pokyny pro zapisovatele ve skupinách:

U varianty, kterou hovořící člen skupiny podpoří, udělejte značku. Po prezentaci všech počty značek u jednotlivých řešení sporu o univerzálie sečtěte.

krajní realismus	umírněný realismus
konceptualismus	nominalismus

Poznámky k Vaší definici vítězné varianty ve skupině:

(K formulaci smíte využít shrnutí základních pojmů 3.)

FILOSOFIE – OTÁZKY PRO ČTVEŘICI

TÉMA 11. LEKCE: VRCHOLNÁ SCHOLASTIKA

1.) **My, naše dny a doby, vše to prochází Boží rukou. Svět bezpochyby nebyl stvořen v čase, nýbrž s časem.**

Který z filosofů z období patristiky je autorem těchto výroků? Napište jeho jméno a v bodech popište jeho filosofii.

2.) **Nepokouším se pochopit, abych věřil, nýbrž věřím, abych pochopil.**

Kdo vyslovil tuto formulaci, která přesně vystihuje scholastické stanovisko? Co je scholastika?

3.) **Filosofie vychází ze stvořených věcí a dospívá tak k Bohu, zatímco teologie má Boha za svůj počátek. Jelikož zjevení lidem sděluje ty pravdy, které jsou nezbytné k dosažení spásy, zůstává tu prostor pro samostatné zkoumání věcí, které nelze zjevením objasnit. Články víry jsou sice nad rozumem, ne však proti rozumu.**

Napište jméno autora těchto myšlenek a v bodech popište jeho základní filosofické názory.

4.) **Veškerá odůvodnění, která pro výklad určité věci nejsou nezbytná, jsou nadbytečná a je nutno je zavrhnout.**

Který z filosofů vyslovil tyto myšlenky jako součást své metody k odstranění „nesmyslů“ z argumentů? Kritizoval také možnost reálné existence univerzálií. Co jsou univerzálie?

FILOSOFIE – TEST A

TÉMA 12. LEKCE: HUMANISMUS A RENESANCE

Opakovací test na téma: Filosofie v období středověku

Jméno:

Třída:

Datum:

1.) Proveďte **periodizaci** 1. období středověké filosofie – **patristiky**.
(Včetně časového rozvržení a hlavních představitelů.)

2.) **Srovnejte**, jak zdůvodňuje existenci zla ve světě **gnose** a jak **sv. Augustin**.

3.) Co je **scholastika**?

4.) Jaký je vztah rozumu a víry podle **Tomáše Akvinského**?

FILOSOFIE – TEST B

TÉMA 12. LEKCE: HUMANISMUS A RENESANCE

Opakovací test na téma: Filosofie v období středověku

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

1.) Proveďte **periodizaci** 2. období středověké filosofie – **scholastiky**.
(Včetně časového rozvržení a hlavních představitelů.)

2.) Kdo byli **apologeti**? (Uveďte také alespoň 2 příklady.)

3.) Popište **scholastickou metodu**.

4.) Jaký názor zastával **Tomáš Akvinský** ve vztahu k **univerzáliím**?

FILOSOFIE – TEST C

TÉMA 12. LEKCE: HUMANISMUS A RENESANCE

Opakovací test na téma: Filosofie v období středověku

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

1.) Jaký byl vztah **filosofie a teologie** ve středověku?

2.) Srovnajte **křesťanství a antickou filosofii**.

3.) Popište názor radikálních a umírněných **realistů** na **univerzálie**.

4.) Uveďte **jména představitelů** pozdní scholastiky.

FILOSOFIE – TEST D

TÉMA 12. LEKCE: HUMANISMUS A RENESANCE

Opakovací test na téma: Filosofie v období středověku

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

1.) Jak byly uspořádány **středověké univerzity**?

2.) Co je náboženské **dogma**? (Uveďte **také příklad**.)

3.) Popište názor **konceptualistů a nominalistů** na univerzálie.

4.) Vyjmenujte **pět cest k poznání Boha** podle Tomáše Akvinského.

FILOSOFIE – LOSOVACÍ LÍSTKY

TÉMA 12. LEKCE: HUMANISMUS A RENESANCE

1. SKUPINA	2. SKUPINA	3. SKUPINA	4. SKUPINA	5. SKUPINA
1. SKUPINA	2. SKUPINA	3. SKUPINA	4. SKUPINA	5. SKUPINA
1. SKUPINA	2. SKUPINA	3. SKUPINA	4. SKUPINA	5. SKUPINA
1. SKUPINA	2. SKUPINA	3. SKUPINA	4. SKUPINA	5. SKUPINA
1. SKUPINA	2. SKUPINA	3. SKUPINA	4. SKUPINA	5. SKUPINA
1. SKUPINA	2. SKUPINA	3. SKUPINA	4. SKUPINA	5. SKUPINA
1. SKUPINA	2. SKUPINA	3. SKUPINA	4. SKUPINA	5. SKUPINA
1. SKUPINA	2. SKUPINA	3. SKUPINA	4. SKUPINA	5. SKUPINA

FILOSOFIE – TEST A

TÉMA 17. LEKCE: OSVÍCENSKÁ FILOSOFIE

Opakovací test na téma: Filosofie renesance a novověku

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

- 1.) Definujte pojmy **humanismus** a **renesance**.

- 2.) Proveďte **časovou periodizaci novověké filosofie** (období a směry).

- 3.) Co znamená Descartesův výrok „**cogito, ergo sum**“ – myslím, tedy jsem?

- 4.) V čem **Hume** kritizuje **smyslové poznání** a v čem **metodu indukce**?

FILOSOFIE – TEST B

TÉMA 17. LEKCE: OSVÍCENSKÁ FILOSOFIE

Opakovací test na téma: Filosofie renesance a novověku

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

- 1.) Vyjmenujte **tři významné objevy a vynálezy** období humanismu a renesance a stručně popište, čím změnilly svět.

- 2.) Co jsou **idoly** a jaké **druhy idolů** rozlišuje **Francis Bacon**?

- 3.) Z jakých **substancí** se podle **Descarta** skládá člověk?

- 4.) **Vysvětlete** výrok „**esse est percipi**“ – existovat znamená být vnímán. **Kdo je jeho autorem**?

FILOSOFIE – TEST C

TÉMA 17. LEKCE: OSVÍCENSKÁ FILOSOFIE

Opakovací test na téma: Filosofie renesance a novověku

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

- 1.) Vymenujte významné **představitelé astronomie** v období humanismu a renesance a stručně **popište jejich objevy**.

- 2.) Co je **reformace** a na základě **čeho** mohl **Martin Luther** s jistotou kritizovat církev?

- 3.) **Kdo** je autorem **monadologie** a co jsou **monády**?

- 4.) Vysvětlete **Lockův** výrok, že se všichni rodíme jako „**tabula rasa**“ – čistá, nepopsaná deska.

FILOSOFIE – TEST D

TÉMA 17. LEKCE: OSVÍCENSKÁ FILOSOFIE

Opakovací test na téma: Filosofie renesance a novověku

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

- 1.) Vymenujte významné **zámořské plavby** období humanismu a renesance včetně **mořeplavců**, kteří je uskutečnili.

- 2.) Uveďte jméno **autora** knihy **Vladař** a charakterizujte **vlastnosti**, které by vladař podle něj měl mít.

- 3.) Co je „**předzjednaná harmonie**“ podle **Leibnize**?

- 4.) Popište stručně systém **smyslového poznání** podle **Locka**.

FILOSOFIE – LOSOVACÍ LÍSTKY

TÉMA 21. LEKCE: SCIENTISTICKY ORIENTOVANÉ SMĚRY

NÁBOŽENSTVÍ NA LAVICI OBŽALOVANÝCH

(sada obsahuje 3 x 12 losů)

ŽALOBCE	ŽALOBCE	ŽALOBCE	ŽALOBCE	ŽALOBCE	ŽALOBCE
ŽALOBCE	ŽALOBCE	ŽALOBCE	ŽALOBCE	ŽALOBCE	ŽALOBCE
OBHÁJCE	OBHÁJCE	OBHÁJCE	OBHÁJCE	OBHÁJCE	OBHÁJCE
OBHÁJCE	OBHÁJCE	OBHÁJCE	OBHÁJCE	OBHÁJCE	OBHÁJCE
SOUDCE	SOUDCE	SOUDCE	SOUDCE	SOUDCE	SOUDCE
SOUDCE	SOUDCE	SOUDCE	SOUDCE	SOUDCE	SOUDCE

FILOSOFIE – TEST A

TÉMA 22. LEKCE: SMĚRY V OPOZICI KE SCIENTISMU

Opakovací test na téma: Osvícenství, německý idealismus a moderna

Jméno:

Třída:

Datum:

- 1.) Definujte pojem **osvícenství** (název, program, časové zařazení, místo vzniku, místo vyvrcholení).
- 2.) Vyjádřete správně obsah **Kantova „kategorického imperativu“**.
- 3.) Napište v bodech Hegelovu **triádu** (vždy: **pojmenování bodu** a **vyjádření obsahu** krátkou větou s pojmy *já* a *nejá*).
- 4.) Stručně uveďte, čím ovlivnil moderní dobu **Sigmund Freud**.

FILOSOFIE – TEST B

TÉMA 22. LEKCE: SMĚRY V OPOZICI KE SCIENTISMU

Opakovací test na téma: Osvícenství, německý idealismus a moderna

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

1.) Které faktory ovlivňují podle **Montesquieho** „ducha zákonů“ (stačí tři) a **co vlastně** „duch zákonů“ je?

2.) Jaké zvolil **Immanuel Kant** objektivní **kritérium krásy** a **odkud** k němu dospěl?

3.) Jaký je názor **G.W.F. Hegela** na **války**?

4.) Stručně uveďte, čím ovlivnil moderní dobu **Albert Einstein**.

FILOSOFIE – TEST C

TÉMA 22. LEKCE: SMĚRY V OPOZICI KE SCIENTISMU

Opakovací test na téma: Osvícenství, německý idealismus a moderna

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

1.) Najděte **rozdíl** mezi **Voltairem** a **Rousseauem**.

2.) Vyjmenujte **názvy** tří stěžejních knih **Immanuela Kanta** včetně **určení oblasti filosofie, kterou se zabývají**.

3.) Jak vyřešil **Hegel** zdánlivý **rozpor** mezi Hérakleitovými výroky: „*Dvakrát nevstoupíš do téže řeky.*“ a „*Veškerý pohyb se děje v kruhu.*“? (Uveďte i **pojem**, jímž toto Hegelovo řešení označujeme.)

4.) Stručně uveďte, čím ovlivnil moderní dobu **Charles Darwin**.

FILOSOFIE – TEST D

TÉMA 22. LEKCE: SMĚRY V OPOZICI KE SCIENTISMU

Opakovací test na téma: Osvícenství, německý idealismus a moderna

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

1.) Uveďte **publikaci**, která je nejdůležitějším vydavatelským počinem francouzského osvícenství, napište také, **v čem spočívá její význam**, a alespoň jednoho z **editorů**.

2.) Popište přesně **rozdíl** mezi „věcí o sobě“ a „věcí pro nás“ podle **Immanuela Kanta**.

3.) Jaké je **postavení člověka** v **Hegelově** systému?

4.) Vyjmenujte klíčové **objevy a události**, které **od poloviny 19. století dodnes** nejvíce změnily svět. (Stačí pouhý seznam bez specifikace!)

FILOSOFIE – LOSOVACÍ LÍSTKY

TÉMA 24. LEKCE: FILOSOFIE 20. STOLETÍ II

RESTAURANT U FILOSOFA

(sada obsahuje 3 x 12 losů)

STŮL 1: HOSTITEL	STŮL 1	STŮL 1	STŮL 1	STŮL 1	STŮL 1
STŮL 1	STŮL 1	STŮL 1	STŮL 1	STŮL 1	STŮL 1
STŮL 2: HOSTITEL	STŮL 2	STŮL 2	STŮL 2	STŮL 2	STŮL 2
STŮL 2	STŮL 2	STŮL 2	STŮL 2	STŮL 2	STŮL 2
STŮL 3: HOSTITEL	STŮL 3	STŮL 3	STŮL 3	STŮL 3	STŮL 3
STŮL 3	STŮL 3	STŮL 3	STŮL 3	STŮL 3	STŮL 3

FILOSOFIE – JÍDELNÍ LÍSTEK I

TÉMA 24. LEKCE: FILOSOFIE 20. STOLETÍ II

RESTAURANT U FILOSOFA MENU – STŮL Č. 1

FILOSOFICKÁ ANTROPOLOGIE

PŘEDKRM:

Shodněte se na co nejlepší definici Schellerova „antropina“.

HLAVNÍ JÍDLO:

Co je podle Vás antropinum – tedy to, co činí člověka člověkem?

MOUČNÍK:

Jaký je v Schellerově pojetí vztah ducha a života?

FILOSOFIE – JÍDELNÍ LÍSTEK II

TÉMA 24. LEKCE: FILOSOFIE 20. STOLETÍ II

RESTAURANT U FILOSOFA MENU – STŮL Č. 2

FILOSOFIE JAZYKA A KRITICKÝ RACIONALISMUS

PŘEDKRM:

V čem přesně L. Wittgenstein přehodnotil svůj vlastní novopozitivistický pohled na jazyk ve filosofii jazyka?

HLAVNÍ JÍDLO:

Vzpomenete si na jméno britského filosofa, představitele empirismu, který podobně jako K.R. Popper podrobil vědecké zkoumání kritice z důvodu používání indukce?

MOUČNÍK:

Jaká jsou – podle Vás – hlavní omezení vědeckého poznání?

FILOSOFIE – JÍDELNÍ LÍSTEK III

TÉMA 24. LEKCE: FILOSOFIE 20. STOLETÍ II

RESTAURANT U FILOSOFA MENU – STŮL Č. 3

POSTMODERNA

PŘEDKRM:

*Co znamená výrok: „Postmoderna je radikální pluralita.“
Souhlasíte s ním? Žijeme v postmoderní době, nebo dosud ne?*

HLAVNÍ JÍDLO:

V čem vidíte hlavní pozitiva a hlavní negativa postmoderní doby?

MOUČNÍK:

Dokážete odhadnout další vývoj filosofického myšlení? Co nás čeká?

FILOSOFIE – TEST A

TÉMA 25. LEKCE: ČESKÁ FILOSOFIE

Opakovací test na téma: Filosofie moderny

Jméno:

Třída:

Datum:

1.) Najděte **souvislost** mezi **marxismem** a **pozitivismem**.

2.) Vysvětlete pojem „**nihilismus**“.

3.) Stručně charakterizujte **vitalismus** a uveďte **jméno zakladatele**.

4.) Stručně charakterizujte **kritický racionalismus** a uveďte **představitele**.

FILOSOFIE – TEST B

TÉMA 25. LEKCE: ČESKÁ FILOSOFIE

Opakovací test na téma: Filosofie moderny

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

1.) Jak navázal Karl Marx na Hegelovu **dialektiku** (a v čem udělal proti Hegelovi **změnu**)?

2.) Vysvětlete pojem „**voluntarismus**“.

3.) Stručně charakterizujte **pragmatismus** a uveďte **hlavní představitele**.

4.) Jak L. Wittgenstein **změnil svůj náhled na jazyk** ve **filosofii jazyka** oproti **novopozitivismu**.

FILOSOFIE – TEST C

TÉMA 25. LEKCE: ČESKÁ FILOSOFIE

Opakovací test na téma: Filosofie moderny

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

1.) Vysvětlete **Comtovo** pojetí pojmu „**pozitivní**“.

2.) Jak **A. Schopenhauer** navázal na I. Kanta **svým pojetím světa jako vůle a představy**?

3.) Stručně charakterizujte **fenomenologii** a uveďte **hlavního představitele**.

4.) **Který z filosofických směrů 20. století vymezuje podstatu člověka** a kdo je jeho **kladatelem**?

FILOSOFIE – TEST D

TÉMA 25. LEKCE: ČESKÁ FILOSOFIE

Opakovací test na téma: Filosofie moderny

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

1.) Jaký základní požadavek klade **novopozitivismus**?

2.) Proč **Friedrich Nietzsche** kritizuje **křesťanství**?

3.) Stručně charakterizujte **existencialismus** a uveďte **hlavní představitele**.

4.) Vyložte výrok: „**Postmoderna je radikální pluralita.**“

FILOSOFIE – PŘÍLOHA 2

TÉMA 25. LEKCE: ČESKÁ FILOSOFIE

Teď tu ovšem pro Vás máme **o něco těžší úkol**: V textech **čítanek** najdete autory následujících úryvků a jejich jména **doplňte do tabulky**.

výrok:	autor:
Nenie meč těla, ale ducha!	
Přirozený svět, předvědecký, předchází předměty jako vychladlé myšlenky.	
Ne násilím, ale smírně, ne mečem, ale pluhem, ne krví, ale prací, ne smrtí, ale životem k životu – toť odpověď českého génia, toť smysl našich dějin.	
Znevažování všeho cizího a nekritické vyzdvihování všeho domácího je trapným důkazem toho, jak nacionalistům je národ mylně a vždy víc než lidstvo.	
Každá duše přestává žít a nemá v sobě života Božího, když slova Božího neslyší.	
Člověku nutno být bohem; vše ostatní na lidstvu je lejno.	
Jsou dvě známky neomylné národnosti: dějiny a jazyk.	
Proto se mají opravdoví ctitelé Kristovi postavit na odpor každé předstírané moci, která je násilím nebo lstí dychtí odvrátit od napodobování Krista.	
Duchovní kultura a válka nemohou jít ruku v ruce. Složte zbraně a odějte se rouchem míru.	

ETIKA – LOSOVACÍ LÍSTKY

TÉMA 26. LEKCE: ETIKA, MRAVNOST A MORÁLKA

ETIKA 1	MORÁLKA 1	MRAVNOST 1
ETIKA 1	MORÁLKA 1	MRAVNOST 1
ETIKA 1	MORÁLKA 1	MRAVNOST 1
ETIKA 1	MORÁLKA 1	MRAVNOST 1
ETIKA 1	MORÁLKA 1	MRAVNOST 1

ETIKA 2	MORÁLKA 2	MRAVNOST 2
ETIKA 2	MORÁLKA 2	MRAVNOST 2
ETIKA 2	MORÁLKA 2	MRAVNOST 2
ETIKA 2	MORÁLKA 2	MRAVNOST 2
ETIKA 2	MORÁLKA 2	MRAVNOST 2

ETIKA – PŘÍLOHA 4

TÉMA 26. LEKCE: ETIKA, MRAVNOST A MORÁLKA

Test slušnosti

Jméno a příjmení autora testu:

1. otázka: (text otázky a nabídka tří možností řešení)

2. otázka:

3. otázka:

4. otázka:

5. otázka:

Jméno a příjmení řešitele testu:
Správné odpovědi zakroužkujte!

1/A 1/B 1/C
2/A 2/B 2/C
3/A 3/B 3/C
4/A 4/B 4/C
5/A 5/B 5/C

Smím
prosit... o **zakrouž-**
kování správných od-
povědí?

ETIKA – LOSOVACÍ LÍSTKY**TÉMA 27. LEKCE: SVOBODA VŮLE A SVĚDOMÍ**

Sada 4 x 8 lístků

ABSOLUTNÍ SVOBODA	ANARCHISMUS	VYLOUČENÍ JAKÉKOLI MORÁLNÍ ZÁSADY	FATALISMUS
ABSOLUTNÍ SVOBODA	ANARCHISMUS	VYLOUČENÍ JAKÉKOLI MORÁLNÍ ZÁSADY	FATALISMUS
ABSOLUTNÍ SVOBODA	ANARCHISMUS	VYLOUČENÍ JAKÉKOLI MORÁLNÍ ZÁSADY	FATALISMUS
ABSOLUTNÍ SVOBODA	ANARCHISMUS	VYLOUČENÍ JAKÉKOLI MORÁLNÍ ZÁSADY	FATALISMUS
ABSOLUTNÍ SVOBODA	ANARCHISMUS	VYLOUČENÍ JAKÉKOLI MORÁLNÍ ZÁSADY	FATALISMUS
ABSOLUTNÍ SVOBODA	ANARCHISMUS	VYLOUČENÍ JAKÉKOLI MORÁLNÍ ZÁSADY	FATALISMUS
ABSOLUTNÍ SVOBODA	ANARCHISMUS	VYLOUČENÍ JAKÉKOLI MORÁLNÍ ZÁSADY	FATALISMUS
ABSOLUTNÍ SVOBODA	ANARCHISMUS	VYLOUČENÍ JAKÉKOLI MORÁLNÍ ZÁSADY	FATALISMUS
ABSOLUTNÍ SVOBODA	ANARCHISMUS	VYLOUČENÍ JAKÉKOLI MORÁLNÍ ZÁSADY	FATALISMUS

ETIKA – LOSOVACÍ LÍSTKY**TÉMA 28. LEKCE: PRAKTICKÁ ETIKA**

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5

ETIKA – LOSOVACÍ KARTIČKY I

TÉMA 28. LEKCE: PRAKTICKÁ ETIKA

Žárlivost

Nenávist

Odpor

Touha

Žádostivost

Hrůza

Slast

Radost

ETIKA – LOSOVACÍ KARTIČKY II

TÉMA 28. LEKCE: PRAKTICKÁ ETIKA

Potěšení

Smutek

Naděje

Zoufalství

Odvaha

Obava

Hněv

ETIKA – TEST A

TÉMA 28. LEKCE: PRAKTICKÁ ETIKA

Opakovací test na téma: Česká filosofie a etika

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

1.) Vymenujte **ve správném pořadí** hlavní představitele **české filosofie** od nejstarší doby do 19. století.

2.) Definujte **praktickou etiku**.

3.) Charakterizujte **vztah práva a morálky**.

4.) Vysvětlete, jakou roli v lidském životě má **svědomí**.

ETIKA – TEST B

TÉMA 28. LEKCE: PRAKTICKÁ ETIKA

Opakovací test na téma: Česká filosofie a etika

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

1.) Charakterizujte **význam** osobnosti **T. G. Masaryka** a uveďte, jak řeší tzv. „**českou otázku**“.

2.) Definujte **mravnost**.

3.) Vymenujte **pět ctností** a uveďte, **které ctnosti se týká** heslo: „Kdo nekrade, okrádá rodinu.“

4.) Vysvětlete, co znamená označení, že je někdo **vinen**.

ETIKA – TEST C

TÉMA 28. LEKCE: PRAKTICKÁ ETIKA

Opakovací test na téma: Česká filosofie a etika

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

- 1.) Charakterizujte **význam** osobnosti **Jana Patočky** a uveďte, do které oblasti filosofie názorově patří.

- 2.) Definujte **morálku**.

- 3.) Vyjmenujte **pět vášní**, které **mohou** být motivací v lidském jednání, a uveďte **jeden příklad**, kdy některá **ovlivnila** lidské jednání.

- 4.) **Vysvětlete** výrok: „Neznalost zákona neomlouvá!“ (v souvislosti se **svobodným rozhodováním**)

ETIKA – TEST D

TÉMA 28. LEKCE: PRAKTICKÁ ETIKA

Opakovací test na téma: Česká filosofie a etika

Jméno: _____ Třída: _____ Datum: _____

- 1.) Napište jména **tří současných českých filosofů** a uveďte, jakou **oblastí filosofie** se zabývají.

- 2.) Definujte **etiku**.

- 3.) Charakterizujte **vztah práva a mravních norem**.

- 4.) Vyjmenujte **situační překážky svobodného rozhodování** a uveďte **jeden konkrétní příklad**.